

Nekalosoutěžní jednání a újma

Zákon nijak neurčuje rozsah újmy, která musí z určitého jednání alespoň hrozit, aby takové jednání mohlo být posouzeno jako nekalosoutěžní; nehovoří např. o újmě značného rozsahu, újmě podstatné apod. V rozhodovací praxi lze dospět k názoru, že újma (ať již hrozící nebo skutečně existující) v zanedbatelném rozsahu vlastně újmu není.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Cdo 139/2008, ze dne 29.4.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce J. V., zastoupeného advokátkou proti žalovanému P. Š., zastoupenému advokátem o ochranu před jednáním nekalé soutěže, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 25/16 Cm 73/2000, o dovolání žalovaného proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. července 2007, č.j. 4 Cmo 162/2007-132 tak, že rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. července 2007, č.j. 4 Cmo 162/2007-132, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Podle obsahu spisu se žalobce podanou žalobou domáhal po žalovaném zaplacení částky přiměřeného zadostiučinění 200.000,- Kč a náhrady škody ve výši 187.188,- Kč z titulu nekalého soutěžního jednání žalovaného podle § 44 odst. 1 obchodního zákoníku (generální klauzule) a dále podle § 49 (podplácení) a § 51 obchodního zákoníku (porušení obchodního tajemství).

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 28. 8. 2002, čj. 25/16 Cm 73/2000-52, zamítl všechny požadavky žalobce a rozhodl o nákladech řízení. Otázku, zda je žalovaný soutěžitelem podle § 41 obchodního zákoníku (dále jen obch. zák.), vyřešil soud kladně. Při zkoumání, zda jednání tohoto soutěžitelem naplňuje znaky nekalosoutěžního jednání podle § 44 odst. 1 obch. zák., dospěl k závěru, že jednání žalovaného lze sice kvalifikovat jako jednání v hospodářské soutěži, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže, ale že toto jednání není způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům. Podle závěru soudu prvního stupně jednání žalovaného nenaplňuje všechny znaky generální klauzule nekalé soutěže, není tedy nekalosoutěžním jednáním a není nutno dále zjišťovat, zda by mohlo naplnit znaky jednotlivých skutkových podstat vytykaných žalobcem, tedy tzv. pasivního podplácení podle § 49 písm. b) obch. zák. nebo porušení obchodního tajemství podle § 51 obch. zák. Z těchto důvodů byly soudem prvního stupně zamítnuty všechny požadavky žalobce, tj. požadavek na zaplacení přiměřeného zadostiučinění ve výši 200.000,- Kč (výrok I.) i požadavek na zaplacení náhrady škody ve výši 187.188,- Kč (výrok II.).

K odvolání žalobce Vrchní soud v Olomouci (dále též odvolací soud) rozsudkem ze dne 24. 6. 2004, č.j. 4 Cmo 34/2003-83, z m ě n i l výrok I. rozsudku soudu prvního stupně tak, že žalovanému uložil zaplatit žalobci přiměřené zadostiučinění ve výši 200.000,- Kč (výrok I), p o t v r d i l výrok II. rozsudku soudu prvního stupně (výrok II) a uložil žalovanému nahradit náklady řízení před soudy obou stupňů (výrok III).

Odvolací soud v odůvodnění rozhodnutí uvedl, že odvolání žalobce je z větší části důvodné. Zcela se ztotožnil se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně, nesouhlasil však s právním závěrem soudu prvního stupně, že jednání žalovaného nenaplňuje všechny znaky generální klauzule nekalé soutěže a není tedy jednáním nekalosoutěžním. Odvolací soud nesouhlasil se závěry soudu prvního stupně,

kteře učinil ohledně způsobilosti jednání přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům. Odvolací soud, na rozdíl od soudu prvního stupně, dospěl k závěru, že jednání žalovaného bylo způsobilé přivodit újmu jak žalobci, tak i ostatním soutěžitelům. Podle názoru odvolacího soudu by žalobce mohl při uzavření kupní smlouvy se společností P., v.o.s. dosáhnout výhodnější, tedy nižší ceny oproti ceně dohodnuté, kdyby žalovaný jednal vůči němu, jako svému zaměstnavateli, poctivě a informoval ho o tom, že mu společnost P., v.o.s. nabídla uzavření zprostředkovatelské smlouvy a vyplácení provize v souvislosti s uzavřením dodávkové smlouvy mezi žalobcem a společností P., v.o.s. V nedosažení této výhodnější ceny pak odvolací soud spatřuje hmotnou újmu žalobce, považuje takový způsob jednání za soukromou korupci, která je pak objektivně způsobilá přivodit také újmu jiným soutěžitelům, a potažmo i spotřebitelům, neboť každé korupční jednání vede ke zvyšování nákladů obchodních transakcí a ve svém důsledku tedy i ke zvyšování cen výrobků, čímž jsou poškozováni v konečné fázi spotřebitelé.

Dále odvolací soud v odůvodnění rozhodnutí konstatoval, že žalovaný způsobil nehmotnou újmu žalobci i tím, že nejednal vůči žalobci čestně, přestože mu žalobce dal funkci vedoucího útvaru nákupu a skladového hospodářství v podniku a současně s ní i důvěru, že bude jednat v souladu s oprávněnými zájmy svého zaměstnavatele. Odvolací soud dovodil, že žalovaný jednal vůči žalobci nepoctivě, což znamená nejen ztrátu na prestiži samotného žalovaného, ale zejména takové chování snižuje solidnost a důvěryhodnost firmy žalobce v očích ostatních dodavatelů, jakož i soutěžitelů, a rovněž toto korupční jednání může působit negativně i na ostatní zaměstnance žalobce a podněcovat je k obdobnému jednání vůči žalobci.

Odvolací soud dospěl k závěru, že jednání žalovaného je jednáním v hospodářské soutěži, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a toto jednání žalovaného je objektivně způsobilé přivodit žalobci újmu, a to jak materiální tak i nemateriální. Tím je naplněna generální klauzule nekalé soutěže a podle odvolacího soudu lze tedy žalobci přiznat přiměřené zadostiučinění v penězích, a to v žalobcem uplatněné výši 200.000,- Kč.

Ve vztahu k uplatněnému nároku žalobce na náhradu škody ve výši 187.188,- Kč potvrdil odvolací soud jako věcně správný (podle ust. § 219 občanského soudního řádu - dále jen o.s.ř.) zamítavý rozsudek soudu prvního stupně, neboť žalobce neprokázal 1) vznik tvrzené škody, 2) v jakém rozsahu v rozhodném období byly ze strany společnosti P., v.o.s. realizovány dodávky žalobci, 3) zda a v jaké výši žalobce tyto dodávky zaplatil a 4) zda faktury, vydané na základě smlouvy o zprostředkování společností P., v.o.s., byly žalovanému vůbec proplaceny a zejména 5) zda provize byla zakalkulována v ceně výrobku a nebyť provize, zaplatil by žalobce za dodávku obalů o 187.188,- Kč méně.

Rozsudek odvolacího soudu ze dne 24. 6. 2004, č.j. 4 Cmo 34/2003-83 (výrok I a III) napadl žalovaný dovoláním, jehož přípustnost opřel o ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř., a to z důvodů uvedených v § 241a odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 2 písm. b) a odst. 3 o.s.ř. Žalovaný svým dovoláním napadl výrok I rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně a žalovanému stanovena povinnost zaplatit žalobci přiměřené zadostiučinění ve výši 200.000,- Kč, a v návaznosti na to pak i výrok III rozsudku odvolacího soudu o nákladech řízení. Žalovaný měl za to, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívalo na nesprávném právním posouzení věci a že vycházelo ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu oporu v provedeném dokazování.

Dovolatel připustil, shodně se závěry soudu prvního stupně, že jeho jednání bylo jednáním v hospodářské soutěži i to, že nebylo v souladu s dobrými mravy, ale má za to, že nebylo schopné přivodit újmu jiným soutěžitelům či spotřebitelům. Opačný právní názor odvolacího soudu, že „jednání žalovaného bylo způsobilé přivodit újmu jak žalobci tak i ostatním soutěžitelům či spotřebitelům“, však dle dovolatele z provedených důkazů nevyplývá. V dokazování nemá oporu zejména závěr odvolacího soudu, uvedený v odůvodnění, že pokud by žalovaný jednal vůči žalobci poctivě a informoval ho o vyplácení provize od společnosti P., v.o.s., mohl by žalobce při uzavírání

kupní smlouvy s touto společností dosáhnout výhodnější ceny, v čemž lze spatřovat hmotnou újmu žalobce, případně újmu i jiných soutěžitelů, potažmo i spotřebitelů, protože provize zvýšila cenu výrobku a kdyby jí nebylo, byla by cena výrobků nižší.

Dovolatel odvolacímu soudu vytýkal, že vůbec nepřihlédl k výsledku dokazování, že provize byla vyplácena ze zisku společnosti P., v.o.s. a neměla tedy vliv na stanovení ceny plastového obalu, která byla smluvními stranami dohodnuta v kupní smlouvě. Navíc bylo u soudu prvního stupně jednoznačně prokázáno, že cenu obalu si stanovil žalobce sám tak, že ji svou vlastní rukou vepsal do kupní smlouvy. Naopak vůbec nemají oporu v provedeném dokazování zjištění a závěry odvolacího soudu, že by celková cena výrobků žalobce mohla být nižší, kdyby nebylo provize.

Dovolatel poukazoval, že všechny skutečnosti týkající se nekalosoutěžního jednání, včetně způsobilosti jednání žalovaného přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům, měl prokázat sám žalobce, který však pouze obecně tvrdil, že více či méně skryté a těžko prokazatelné provize zásobovačům a nákupčím vedou k těžkým deformacím trhu a patří k jevům vytýkaným Evropskou unií. Dovolatel se domnívá, že žalobce neunesl důkazní břemeno stran svých tvrzení, a navíc, že jednání žalovaného nemohlo žalobci vytvořit ani potenciální možnost újmy.

Dovolatel navrhl, aby Nejvyšší soud ČR zrušil rozsudek odvolacího soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Dovolání bylo v dané věci přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř., neboť směřovalo proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé, a bylo i důvodné. Nejvyšší soud ČR (dále též dovolací soud) rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumal v napadeném rozsahu (srov. § 242 odst. 1 o.s.ř.), jsa vázán uplatněným dovolacím důvodem, včetně toho, jak jej dovolatel obsahově vymezil (srov. § 242 odst. 3, větu první, o.s.ř.).

Dovolací soud se nejprve zabýval správností právního posouzení věci zpochybňovaného dovolatelem (§ 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř.).

Z odůvodnění napadeného rozsudku se podává, že odvolací soud dospěl k závěru, že jednání žalovaného bylo způsobilé přivodit újmu jak žalobci, tak i ostatním soutěžitelům, neboť žalobce nevěděl o existenci ujednání mezi žalovaným a společností P., v.o.s., které vyústilo v uzavření zprostředkovatelské smlouvy, podle níž byla žalovanému vyplácena provize za zprostředkování dodávek obalových materiálů žalobci. Žalobce, pokud by byl svým zaměstnancem poctivě informován o této skutečnosti, by mohl, podle mínění odvolacího soudu, při uzavření kupní smlouvy se společností P., v.o.s. dosáhnout výhodnější, tedy nižší ceny oproti ceně dohodnuté. V nedosažení této výhodnější ceny pak lze podle odvolacího soudu spatřovat hmotnou újmu žalobce. Podle názoru odvolacího soudu jde tedy v tomto konkrétním případě o nekalé soutěžní jednání žalovaného, které naplňuje současně všechny podmínky generální klauzule nekalé soutěže, a proto lze žalobci přiznat uplatněný nárok na přiměřené zadostiučinění v penězích.

S tímto posouzením odvolacího soudu se dovolací soud neztotožnil, protože výše kupní ceny dohodnutá žalobcem a společností P., v.o.s. v kupní smlouvě, nemůže být sama o sobě důkazem o způsobilosti jednání žalovaného přivodit újmu žalobci, příp. i jiným soutěžitelům nebo také spotřebitelům, resp. důkazem o nekalém soutěžním jednání žalovaného.

Pokud se žalobce domáhá na žalovaném přiměřeného zadostiučinění za jeho nekalosoutěžní jednání, musel se odvolací soud vypořádat nejprve s otázkou, zda se žalovaný vůbec dopustil jednání nekalé soutěže (podle generální klauzule nekalé soutěže), posléze teprve zkoumat, zda mohlo jeho jednání naplňovat také skutkovou podstatu podplácení (§ 49 obch. zák.).

Pro zjištění, zda jednání žalovaného mohlo vůbec naplňovat obecnou skutkovou podstatu nekalé soutěže, musel odvolací soud podrobně zkoumat, zda byla splněna podmínka rozporu s dobrými mravy soutěže (nikoli rozporu s dobrými mravy obecně). Protože jde o otázku právní, nikoli skutkovou, řeší ji soudy podle svého mravního a právního, zákonům odpovídajícího přesvědčení, nikoli znalci - viz soudní rozhodnutí Vážný č. 10.521. Stejnou pozornost musel odvolací soud současně věnovat otázce, zda jednání žalovaného bylo objektivně způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům. (K základním kvalifikačním znakům nekalé soutěže, vyplývajícím z generální klauzule, nepatří snaha soutěžitele, aby si zjednal určitý prospěch, i když o něj bude většinou usilovat.)

Podle odůvodnění rozhodnutí založil odvolací soud posouzení obou výše uvedených podmínek generální klauzule nekalé soutěže na nesprávné úvaze, že „jednání žalovaného je v rozporu s dobrými mravy soutěže, když žalovaný společnosti P., v.o.s. poskytl výhodu v hospodářské soutěži v možnosti uzavřít smlouvu na dodávku obalových materiálů s žalobcem, za což získal od společnosti P., v.o.s. nelegální prospěch (§ 49b obch. zák.) a že toto jednání je objektivně způsobilé přivodit žalobci újmu, a to jak újmu materiální, tak také i újmu imateriální, čímž je naplněna skutková podstata ust. § 44 odst. 1 obch. zák.“

Na základě výše uvedeného dovolací soud uzavřel, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na neúplném a proto nesprávném právním posouzení věci a že dovolací důvod podle § 241a odst. 1, odst. 2 písm. b) o.s.ř. byl uplatněn důvodně. Nejvyšší soud ČR proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o.s.ř.), rozsudek odvolacího soudu zrušil (§ 243b odst. 2, část věty za středníkem, o.s.ř.) a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3, věta první, o.s.ř.), přičemž právní názor dovolacího soudu je pro odvolací soud závazný (§ 243d odst. 1, část první věty za středníkem, o.s.ř.).

Vrchní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 26. července 2007, č.j. 4 Cmo 162/2007-132, z m ě n i l rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I. tak, že žalovanému uložil zaplatit žalobci přiměřené zadostiučinění ve výši 200.000,- Kč (výrok I) a náhradu nákladů řízení před soudy všech stupňů (výrok II).

Odvolací soud v odůvodnění rozhodnutí uvedl, že jsa vázán názorem dovolacího soudu opět ve věci jednal a při novém právním posouzení skutkově nesporné věci znovu zvážil argumentaci obou účastníků. Odvolací soud věc znovu posoudil z hlediska ustanovení § 44 obch. zák. a dospěl k závěru, že odvolání žalobce je důvodné. Z hlediska generální klauzule nekalé soutěže odvolací soud shodně se soudem prvního stupně opětovně dospívá k závěru, že tím, že žalovaný, který pracoval na základě pracovní smlouvy pro žalobce ve vedoucí funkci (vedoucí útvaru nákupu a skladového hospodářství), uzavřel bez vědomí žalobce jako osoba samostatně podnikající na základě živnostenského oprávnění se společností P., v.o.s. smlouvu, v níž se zavázal uvedené společnosti zprostředkovat dodávky obalového materiálu pro žalobce za sjednanou provizi, a tuto provizi si v období od ledna 1997 do května 1997 nechal vyplatit, dopustil se jednání v hospodářské soutěži, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže (o čemž nebylo sporu ani mezi samotnými účastníky). Jádrem sporu mezi účastníky zůstává, zda jednání žalovaného bylo způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům a zda je tak naplněna poslední ze zákonných podmínek generální klauzule nekalé soutěže. Odvolací soud zdůrazňuje, že pro naplnění této podmínky stačí, když jednání soutěžitele potenciální újmu přivodit může, aniž se tak stane. Žalobce tvrdí, že jednání žalovaného bylo způsobilé přivodit újmu materiální, projevující se deformací trhu a cen, a rovněž újmu imateriální, projevující se ve ztrátě prestiže žalobce z hlediska solidnosti a poctivosti při jednání jeho pracovníků, potažmo samotného žalobce. Nedůvodně žalovaný tedy namítá, že v tomto směru se jedná o pouhou ničím nepodloženou spekulaci a že žalobce byl povinen tvrzenou možnost způsobení újmy prokázat. Odvolací soud dodává, že prokazovat lze jen existující skutečnosti; možné důsledky jednání, pokud ještě nenastaly, lze pouze předvídat. Odvolací soud přitom zcela sdílí názor žalobce, že korupcí v hospodářské soutěži jsou poškozeni zejména ti soutěžitelé, k jejichž způsobu konkurenčního boje nepatří obdobný

způsob jednání, neboť jsou nekorektním způsobem v soutěži znevýhodněni, a že každé korupční jednání poškozuje také spotřebitele, neboť vede ke zvyšování nákladů komerčních transakcí, které se promítnou do ceny výrobků či služeb. Odvolací soud zejména přisvědčuje argumentaci žalobce, že v konkrétním případě jednání žalovaného je objektivně způsobilé přivodit žalobci újmu nehmotnou. Tím, že žalovaný uzavřel zprostředkovatelskou smlouvu, aniž informoval žalobce, že je osobně zainteresován na konkrétním obchodě žalobce, především zklamal důvěru žalobce projevenou mu svěřením vedoucí funkce. Zejména však poškodil prestiž žalobce, a to minimálně v očích konkrétní dodavatelské společnosti, která nabyla přesvědčení, že pracovníci žalobce jsou korupci přístupni. Takovéto jednání je objektivně způsobilé rozvrátit morálku v podniku žalobce a ve svém důsledku i deformovat dobré obchodní mravy.

Odvolací soud tedy opět i v tomto novém řízení dospěl k závěru, že jednáním žalovaného byla naplněna jak generální klauzule nekalé soutěže (§ 44 odst. 1 obch. zák.), tak i zvláštní skutková podstata nekalé soutěže, a to podplácení, neboť jako osoba v pracovním poměru k žalobci přijal provizi za dodávky realizované společností P., v.o.s., aby docílil na úkor jiných dodavatelů (soutěžitelů) přednost pro jmenovanou společnost při výběru dodavatele žalobcem (§ 49 písm. b/ obch. zák.).

Pokud jde o rozsah imateriální újmy, odvolací soud zastává názor, že povaha této újmy neumožňuje její vyčíslení a při stanovení formy a výše přiměřeného zadostiučinění je tak třeba zvážit, že jednání žalovaného - pobírání provize - mělo trvajícím charakter (od 6.1.1997 do 6.5.1997), jednalo se o úmyslné jednání motivované zjištěným úmyslem. Žalovaný se tohoto jednání dopustil ve vztahu ke svému zaměstnavateli, který má na trhu v oboru významnou pozici, a o to citelnější je pak pro něj újma na prestiži. Tyto skutečnosti dle názoru odvolacího soudu umožňují, aby žalobci bylo přiznáno přiměřené zadostiučinění, a to právě v penězích, což současně bude pro žalovaného i jistou sankcí za jeho nemorální zjištěné jednání a výstrahou před obdobným jednáním. Výše peněžitého zadostiučinění podle názoru odvolacího soudu odráží i skutečnost, že žalovaný na provizi získal částku 187.188,- Kč, takže peněžité zadostiučinění ve výši 200.000,- Kč je tak přiměřené všem okolnostem konkrétní věci.

Z uvedených důvodů odvolací soud napadený rozsudek v části, která zůstala otevřena přezkumu změnil tak, jak je ve výroku uvedeno (§ 220 odst. 1 písm. a/ o.s.ř.).

Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. července 2007, č.j. 4 Cmo 162/2007-132 napadl opět žalovaný dovoláním, jehož přípustnost opřel stejně jako v předchozím případě o ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř., a to z důvodů uvedených v § 241a odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 2 písm. b) a odst. 3 o.s.ř. Žalovaný svým dovoláním napadl výrok I rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně a žalovanému stanovena povinnost zaplatit žalobci přiměřené zadostiučinění ve výši 200.000,- Kč, a v návaznosti na to i výrok II rozsudku odvolacího soudu o nákladech řízení. Žalovaný se domnívá, že v průběhu řízení byl sice zjištěn správný skutkový stav, ovšem na tento skutkový stav odvolací soud nesprávně aplikoval právní normu, kterou navíc ještě nesprávně vyložil.

Žalovaný má za to, že odvolací soud k otázce, zda jednání žalovaného bylo schopné způsobit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům, nesprávně dovozuje, že žalobce není povinen tvrzenou možnost způsobení újmy prokazovat, neboť prý nelze dokazovat, co neexistuje. Žalovaný znovu ve svém dovolání zdůrazňuje, že žalobce samozřejmě není povinen dokazovat vznik újmy či dokonce její rozsah, ale že musí nabídnout důkaz o tom, že jednání žalovaného bylo vůbec způsobilé újmu přivodit; takový důkaz ovšem žalobce nepředložil a důkazem rozhodně nemůže být obecné tvrzení žalobce, které odvolací soud převzal do odůvodnění rozsudku, že inkriminované jednání žalovaného může způsobit újmu v podobě deformace trhu a cen, ztrátu prestiže a solidnosti žalobce atd. Podle názoru žalovaného je nutno vzít v úvahu, že tato tvrzení by mohla být namísto snad v případě, kdyby šlo o lokálního podnikatele s několika zaměstnanci, nikoli však v případě žalobce, který má

dominantní, ba přímo monopolní postavení na trhu ČR ve zpracování ryb a výrobě rybích výrobků a polotovary. Žalovaný spatřuje v závěru odvolacího soudu o tom, že každé korupční jednání poškozuje spotřebitele, neboť vede ke zvyšování nákladů obchodních transakcí, které se promítnou do ceny výrobků a služeb, jen obecnou proklamací, ale naprosto nepřiléhavou v případě žalovaného. Žalovaný opětovně poukazuje na skutečnost, že smlouvu na dodávku plastových obalů pro žalobce sice připravoval on, nicméně i zde měl žalobce poslední slovo a dokonce svým škrtem pera upravil cenu, s níž H., jednající jménem společnosti P., v.o.s., souhlasil. Přitom P., v.o.s. tehdy nabídla nejnižší cenu za dodávku plastových výrobků, proto ji žalovaný doporučil žalobci, neboť její nabídka ceny, oproti jiným dodavatelům, byla nejvýhodnější, přičemž výše provize se do ceny výrobků, jak bylo opakovaně uváděno, nepromítla a byla placena ze zisku společnosti P., v.o.s. Žalovaný opět tvrdí, že zajistil žalobci nejlevnějšího a tudíž nejvýhodnějšího dodavatele plastových obalů.

Žalovaný nesouhlasí ani s dalším závěrem odvolacího soudu, který považuje za naprosto absurdní, že žalovaný zklamal důvěru žalobce tím, že nesdělil žalobci skutečnost, že je osobně zainteresován na konkrétním obchodě žalobce a poškodil tak jeho prestiž, a že jednání žalovaného je objektivně způsobilé rozvrátit morálku v podniku žalobce. Žalovaný znovu zdůrazňuje, že sjednal žalobci uzavření smlouvy s cenově nejvýhodnějším dodavatelem na trhu, avšak pokud se žalobce domníval, že mohl sám uzavřít smlouvu výhodnější, pak tak měl učinit.

Žalovaný se domnívá, že odvolací soud rovněž nesprávně vyložil ustanovení § 49 obch. zák. (podplácení), neboť o podplácení by se jednalo tehdy, pokud by žalovaný nejprve odměnu či provizi, či příslib této odměny či provize získal, tedy předem, za tím účelem, aby nekalým postupem docílil na úkor jiných soutěžitelů pro sebe nebo jiného soutěžitele přednost nebo jinou neoprávněnou výhodu v soutěži. V daném případě tomu bylo právě naopak, neboť odměnu či provizi získal žalovaný až následně poté, co byla uzavřena dohoda mezi žalobcem a P., v.o.s.

Žalovaný namítá, že nemohl svým jednáním přivodit újmu jinému soutěžiteli ani spotřebitelům, tudíž se nemohl dopustit ani nekalosoutěžního jednání. Na rozhodování žalobce o kupní ceně dodávaných obalových materiálů vliv neměl, tu si nakonec stanovil sám žalobce. Proto se žalovaný domnívá, že úvahy žalobce i odvolacího soudu, jestli cena mohla být v daném případě nižší, zůstávají pouze v rovině spekulací.

Žalovaný ve svém dovolání navrhuje, aby Nejvyšší soud ČR rozsudek odvolacího soudu zrušil a sám ve věci rozhodl tak, že žalobu zamítne a zaváže žalobce k povinnosti nahradit žalovanému náklady řízení. Zároveň žalovaný navrhuje, aby dovolací soud ve smyslu § 243 o.s.ř. odložil vykonatelnost napadeného rozhodnutí.

K dovolání žalovaného žalobce své vyjádření nepodal.

Nejvyšší soud ČR jako soud dovolací po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř., zkoumal, zda je dovolání přípustné.

Dovolání je v dané věci přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř., neboť směřuje proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé, a je i důvodné.

Nejvyšší soud ČR rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumal v napadeném rozsahu (srov. § 242 odst. 1 o.s.ř.), jsa vázán uplatněným dovolacím důvodem, včetně toho, jak jej dovolatel obsahově vymezil (srov. § 242 odst. 3, větu první, o.s.ř.).

Dovolací soud se nejprve zabýval správností právního posouzení věci zpochybnovaného dovolatelem (§ 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř.).

Z odůvodnění napadeného rozsudku se podává, že odvolací soud dospěl opakovaně k závěru, že jednáním žalovaného byly naplněny všechny podmínky generální klauzule nekalé soutěže a současně i zvláštní skutková podstata nekalé soutěže - podplácení (§ 49 písm. b/ obch. zák.).

Odvolací soud založil své rozhodnutí, jímž změnil výrok I rozsudku soudu prvního stupně, na právním názoru, podle něhož jednání žalovaného bylo způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům a tím došlo k naplnění poslední (v daném případě sporné) ze tří zákonných podmínek generální klauzule nekalé soutěže. Tento právní názor odvolací soud nepřevzal od soudu prvního stupně, který naopak tvrdil, že podmínka způsobilosti jednání přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům nebyla v daném případě splněna. Odvolací soud ve svém odůvodnění rozsudku přisvědčoval zejména argumentaci žalobce, že jednání žalovaného bylo v konkrétním případě objektivně způsobilé přivodit žalobci nehmotnou újmu, a to v podobě deformace trhu a cen, ztráty prestiže a solidnosti žalobce atd.

Tento závěr odvolacího soudu však není správný, a to z následujících důvodů:

1) Při posuzování otázky, zda jednání soutěžitele je či není způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům, je nutno přihlídnout ke všem okolnostem konkrétního případu. Právní posouzení tohoto znaku generální klauzule nekalé soutěže v sobě zahrnuje několik podstatných závěrů učiněných k dílčím otázkám (viz Hajn, P.: . Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži, 1. vydání, Brno, Masarykova univerzita, 2000, s. 127 - 128), a to:

a) Pouhé způsobení újmy soutěžiteli (nebo možnost způsobení takové újmy) ještě nevyovídá o nekalém charakteru soutěžního jednání. ... Jestliže je druhým působena hospodářská újma takovými prostředky, které jsou v hospodářském boji považovány za soutěžně slušné (to nevylučuje určitou dávku soutěžní agresivity, soutěžní lstivosti), nelze z toho vyvozovat protiprávnost takového jednání. V hospodářském soutěžním boji se neuplatní starořímská zásada „neminem laedere“.

b) Pro kvalifikaci „nekalá soutěž“ se vyžaduje pouhá způsobilost přivodit újmu soutěžitelům nebo spotřebitelům, není tedy nutný sám vznik újmy. Možnost, že jednomu nebo druhému z uvedených subjektů bude způsobena újma, musí být ovšem možností reálnou, nikoliv vyspekulovanou a velmi nepravděpodobnou. Pokud by určité jednání bylo zakazováno jen na základě vysoce teoretické možnosti újmy, šlo by o málo důvodné omezení podnikatelské svobody.

c) Zákon nijak neurčuje rozsah újmy, která musí z určitého jednání alespoň hrozit, aby takové jednání mohlo být posouzeno jako nekalosoutěžní; nehovoří např. o újmě značného rozsahu, újmě podstatné apod. I tu bude záležet na tom, jak bude vykládán pojem „újma“; v rozhodovací praxi lze dospět k názoru, že újma (ať již hrozící nebo skutečně existující) v zanedbatelném rozsahu vlastně újmou není.

2) Při posuzování otázky, zda jednání soutěžitele splňuje podmínky zvláštní skutkové podstaty nekalé soutěže, je nutné nejprve zjistit, zda splňuje tři základní podmínky obecné skutkové podstaty nekalé soutěže, tj. generální klauzule. Pokud tedy soud zjistí, že konkrétní jednání soutěžitele nesplňuje znaky generální klauzule, nepůjde o jednání nekalé soutěže a není již třeba zkoumat jednotlivé znaky zvláštní skutkové podstaty nekalé soutěže - v daném případě podplácení.

Je však třeba zdůraznit, že k naplnění skutkové podstaty podle § 49 písm. a/ obch. zák. - podplácení (po splnění všech podmínek § 44 odst. 1 obch. zák.) je zapotřebí splnit současně několik znaků (blíže viz Hajn, P.: . Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži, 1. vydání, Brno, Masarykova univerzita, 2000, s. 195 - 197), a to, aby podplácené osobě byl přímo nebo nepřímo nabídnut, slíben či poskytnut

- jakýkoliv prospěch za tím
- účelem, aby jejím
- nekalým postupem docílil soutěžitel
- na úkor jiných soutěžitelů pro
- sebe nebo jiného soutěžitele
- přednost nebo jinou neoprávněnou výhodu v soutěži (zdůraznil P.Hajn)

Dovolací soud se neztotožňuje se závěrem odvolacího soudu o tom, že dané jednání žalovaného bylo způsobilé přivodit újmu žalobci, příp. i spotřebitelům, neboť již před soudem prvního stupně bylo prokázáno, že žalovaný jako zaměstnanec žalobce (ve funkci vedoucího útvaru nákupu a skladového hospodářství), za situace, kdy měl žalobce určité problémy s předchozím dodavatelem obalových výrobků, byl kontaktován společností P., v.o.s. (tuto společnost dříve sám žalobce odmítl). Se společností P., v.o.s. uzavřel dne 11.10.1996 žalobce kupní smlouvu na dodávku obalových výrobků, jejichž cena byla samotným žalobcem při podpisu smlouvy snížena z původně navrhované částky 6,80 Kč za kus na částku 6,60 Kč za kus. Dále bylo prokázáno, že až po uzavření kupní smlouvy mezi žalobcem a společností P., v.o.s. uzavřel žalovaný na návrh společnosti P., v.o.s. s touto společností smlouvu o zprostředkování (dne 20. 10. 1996) na dobu od uzavření smlouvy do ukončení výroby obalových materiálů pro žalobce, v níž bylo dohodnuto, že za každý dodaný výrobek mu bude vyplacena provize v rozsahu 0,60 Kč, a to poté, co bude zaplacená kupní cena dodaného zboží žalobcem společností P., v.o.s.

Dovolací soud se v daném případě plně ztotožňuje se závěrem soudu prvního stupně, že jednání žalovaného nebylo způsobilé přivodit újmu žalobci, příp. i spotřebitelům (viz str. 14 - 17) a protože nenaplnuje všechny znaky generální klauzule nekalé soutěže není tedy jednáním nekalosoutěžním.

Na základě výše uvedeného dovolací soud opět uzavřel, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na neúplném a proto nesprávném právním posouzení věci a že dovolací důvod podle § 241a odst. 1, odst. 2 písm. b) o.s.ř. byl uplatněn důvodně. Nejvyšší soud ČR proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o.s.ř.), rozsudek odvolacího soudu zrušil (§ 243b odst. 2, část věty za středníkem, o.s.ř.) a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3, věta první, o.s.ř.), přičemž právní názor dovolacího soudu je pro odvolací soud závazný (§ 243d odst. 1, část první věty za středníkem, o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada](#)
- [Směnečný a šekový platební rozkaz, prominutí zmeškání lhůty \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o dílo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Veřejné zakázky](#)
- [Výklad právních předpisů, přepravní smlouva](#)
- [Smluvní pokuta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zpráva o vztazích](#)
- [Zákaz konkurence](#)
- [Vypořádací podíl v bytovém družstvu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)